

PWYLLGOR ARCHWILIO
AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

Cofnodion cyfarfod **Pwyllgor Archwilio** Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a gynhaliwyd yn rhithiol ar Zoom ddydd Llun 18 Medi 2023. Dechreuodd y cyfarfod am 09.30 o'r gloch.

Cynghorydd

Mark Young (Cadeirydd)
Gwynfor Owen (Dirprwy
Gadeirydd)
Michelle Blakeley-Walker
Arwyn Herald Roberts
Tina Claydon
Bryan Apsley
John Brynmor Hughes

Marc Jones
Beverley Parry-Jones
Austin Roberts
Jeff Evans
Adele Davies-Cooke

Yn Cynrychioli

Cyngor Sir Ddinbych
Cyngor Gwynedd

Cyngor Sir Ddinbych
Cyngor Gwynedd
Cyngor Sir y Fflint
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam
Cyngor Gwynedd (gadawodd am
10.04am)
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam
Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
Cyngor Sir Ynys Môn
Cyngor Sir y Fflint

Hefyd yn bresennol:

Helen MacArthur
Dafydd Edwards
Gareth Owens
Mike Whiteley
David Tomalin
Anne-Marie Harrop
Angharad Ellis
George Jones
Ffion Evans
Steve Morris
Stephen Kitching
Paul Roberts

Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (PSTC)
Y Trysorydd
Y Swyddog Monitro
Archwilio Cymru
Archwilio Cymru
Mersey Internal Audit Agency
Mersey Internal Audit Agency
Atebol – Cyfieithydd
Cynorthwydd Gweithredol
Pennaeth TGCh
Arlingclose
Arlingclose

1 YMDDIHEURIADAU

Cynghorydd

Cynghorydd Marion Bateman

Yn Cynrychioli

Cyngor Sir y Fflint

YN ABSENNOL

Cynghorydd

Yn Cynrychioli

ENWEBU CADEIRYDD

Cyn dechrau'r cyfarfod, cadarnhaodd Gareth Owens fod y Cynghorydd Nigel Smith wedi ymddiswyddo o Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn dilyn ei benodiad i Gabinet Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy. Enwebwyd y Cynghorydd Mark Young i gael ei ethol yn Gadeirydd gan y Cynghorydd Austin Robert, ac eiliwyd hynny gan y Cynghorydd Michelle Blakeley-Walker. Pleidleisiwyd ar yr enwebiad a phenodwyd Mark Young yn Gadeirydd am weddill y flwyddyn.

Diolchodd y Cynghorydd Mark Young i'r pwyllgor a diolchodd i'r Cynghorydd Nigel Smith am ei waith.

PENDERFYNWYD:

- i) Penodi Mark Young yn Gadeirydd ar unwaith**

ENWEBU DIRPRWY GADEIRYDD

Cyflwynwyd enwebiadau ar gyfer y Dirprwy Gadeirydd. Enwebwyd y Cynghorydd Gwynfor Owen i fod yn Ddirprwy Gadeirydd gan y Cynghorydd Roberts, ac eiliwyd hynny gan y Cynghorydd Michelle Blakeley-Walker.

Penderfynwyd yn unfrydol i benodi'r Cynghorydd Gwynfor Owen yn ddirprwy gadeirydd.

PENDERFYNWYD:

- i) Penodi Gwynfor Owen yn Ddirprwy Gadeirydd ar unwaith**

2 DATGANIADAU O FUDDIANT

2.1 Ni chofnodwyd unrhyw ddatganiadau o fuddiant. Enwebu Cadeirydd

3 HYSBYSIAD O FATERION BRYD

3.1 Nid chafwyd unrhyw hysbysiad o faterion bryd.

Nododd Mark Young y byddai diweddariad cyflym am yr ymgynghoriad yn cael ei ychwanegu ar ddiwedd y cyfarfod.

4 COFNODION Y CYFARFOD A GYNHALIWDYD AR 19 MEHEFIN 2023

4.1 Cyflwynwyd cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 20 Mawrth 2023 i'w cymeradwyo.

4.2 **PENDERFYNWYD:**

- i) **cymeradwyo'r cofnodion fel cofnod gwir a chywir o'r cyfarfodydd a gynhaliwyd.**

5 **MATERION SY'N CODI**

5.1 Nid oedd unrhyw faterion yn codi.

6 **SESIWN HYFFORDDI – CYFLWYNIAD I WAITH RHEOLI'R TRYSORLYS**

6.1 Cafodd yr aelodau sesiwn hyfforddi gan Stephen Kitching a Paul Roberts o Arlingclose, ymgynghorwyr Rheoli Trysorlys yr Awdurdod. Cafodd yr aelodau gyflwyniad manwl i'r gwaith sydd ar y gweill rhwng Arlingclose a'r Gwasanaeth.

6.2 Diben yr hyfforddiant oedd gwella dealltwriaeth yr Aelodau o'r cefndir ac agweddau technegol ar waith rheoli trysorlys, gan gynnwys y trefniadau llywodraethu. Fe wnaeth y diweddariad amlygu'r angen i sicrhau bod y fframwaith llywodraethu yn gywir ac yn caniatáu craffu priodol. Dylai craffu gynnwys cwestiynu pa mor fforddiadwy a chynaliadwy yw trefniadau, gan gynnwys yr effaith o ran refeniw ar y penderfyniadau hyn dros amser.

6.3 Roedd yr hyfforddiant yn rhoi trosolwg economaidd, gan gynnwys y tueddiadau tymor hwy o ran chwyddiant a chyfraddau llog. Nododd yr Aelodau nifer o feysydd, gan gynnwys y risgiau tymor hwy sy'n gysylltiedig â phenderfyniadau'n ymwneud â'r cynllun cyfalaf a benthyca. Trafodwyd y posibilrwydd o ddiffyg daliad gan awdurdodau lleol eraill, a rhoddodd Arlingclose sicrwydd bod Llywodraeth y DU, trwy'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus, yn gweithredu fel y benthycwr pan fetha popeth arall.

6.4 Diolchodd yr Aelodau i Arlingclose am y cyflwyniad.

6.5 **PENDERFYNWYD:**

- i) **nodi'r wybodaeth a roddwyd.**

7. **Y CYNLLUN ARCHWILIO GAN ARCHWILIO CYMRU**

7.1 Diben yr adroddiad oedd cadarnhau Cynllun Archwilio 2023, sy'n manylu ar ddull archwilio Archwilio Cymru a'r gwaith y maent am ei wneud fel archwilwyr statudol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru.

7.2 Derbyniodd yr Aelodau y wybodaeth ddiweddaraf am y dull o ymdrin â datganiadau ariannol yr Awdurdod, gan gynnwys y meysydd ffocws

penodol. Nodwyd nad oedd y gwaith a wnaed hyd yma wedi amlygu unrhyw faterion arwyddocaol yn gysyllfiedig â chyflwyno'r system ariannol newydd.

- 7.3 Clywodd yr Aelodau bod yr Archwiliad ar y trywydd iawn, ac nad oeddent yn rhagweld unrhyw faterion a fyddai'n atal y cyfrifon sy'n cael eu harchwilio rhag cael eu cyflwyno i'r Awdurdod Tân ac Achub yn ei gyfarfod ym mis Hydref 2023. Nodwyd bod Tîm Cyllid y Gwasanaeth wedi rheoli'r broses bontio o CBS Conwy yn dda, a bod ymholiadau yn cael sylw mewn modd adeiladol ac amserol.
- 7.4 Rhoddwyd diweddariad cryno ar y gwaith cynllunio perfformiad a nodwyd cysylltiadau allweddol.
- 7.5 Nodwyd y ffi archwilio o £72,237, sy'n gynnydd o 3.6%. Roedd y cynnydd o flwyddyn i flwyddyn yn llai na'r cynnydd ar sail chwyddiant a oedd wedi'i gynnwys gyda chynllun ffioedd Archwilio Cymru.

7.3 **PENDERFYNWYD:**

- i) **nodi cwmpas y gwaith a wnaed gan Archwilio Cymru heb unrhyw faterion yn codi; a**
- ii) **chydabod y gwaith a wnaed gan Adran Gyllid y Gwasanaeth wrth weithredu systemau ariannol newydd a chynhyrchu'r datganiadau ariannol.**

8 DIWEDDARIAD YNGHYLCH ARCHWILIO MEWNOL

- 8.1 Rhoddodd MIAA adroddiad a oedd yn rhoi'r newyddion diweddaraf i'r Aelodau am y gwaith a wnaed yn y cyfnod rhwng 20 Mehefin 2023 a 18 Awst 2023. Cadarnhawyd bod y gwaith ar drefniadau'r Gyflogres a Rheoli Presenoldeb wedi dechrau. Nodwyd hefyd bod MIAA wedi gwneud gwaith ar adolygu polisiâu mewn perthynas â thwyll, llygredd a llwgrwobrwyo, a'u bod yn cefnogi'r Gwasanaeth mewn perthynas â'r Fenter Twyll Genedlaethol (NFI).
- 8.2 Cyflwynwyd y Siarter Archwilio Mewnol gan Angharad Ellis o MIAA, a rhoddodd drosolwg i'r aelodau.
- 8.5 **PENDERFYNWYD:**

- i) **nodi'r adroddiadau a ddarparwyd yn ogystal â'r gwaith a wnaed gan MIAA hyd yma; a**
- ii) **nodi cynnwys y Siarter Archwilio Mewnol**

9 ADRODDIAD DIWEDDARU RHEOLI'R TRYSORLYS

- 9.1 Diben yr adroddiad oedd rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau am waith rheoli'r trysorlys, yn ogystal â chydymffurfiaeth â'r dangosyddion darbodus o ran rheoli'r trysorlys ar gyfer y cyfnod 1 Ebrill 2023 i 30 Mehefin 2024.
- 9.2 Prif Swyddog Tân Cynorthwyol MacArthur a gyflwynodd yr adroddiad, oedd yn cadarnhau'r heriau economaidd, gan gynnwys ansicrwydd ynghylch cyfraddau llog. Nodwyd bod lefelau benthyca'r Awdurdod yn is na'r gofyniad cyllido cyfalaf, a hynny oherwydd y defnydd o adnoddau mewnol.
- 9.3 Nododd yr Aelodau fod arian dros ben yn cael ei gadw at ddibenion cyfalaf gweithio yn unig, a'i fod yn cael ei adneuo er mwyn caniatáu iddo allu cael ei ddefnyddio ar unwaith. Cadarnhaodd PSTC MacArthur bod cyfrif gyda'r Swyddog Rheoli Dyledion (Trysorlys y DU) wedi'i agor er mwyn caniatáu i adneuo'n gael eu gwneud a fyddai'n lleihau ymhellach amlygiad yr Awdurdod i fanciau'r DU.
- 9.4 **PENDERFYNWYD:**
- i) bod yr aelodau'n nodi gweithgareddau rheoli'r trysorlys a'r dangosyddion darbodus ar gyfer y cyfnod 1 Ebrill 2023 i 30 Mehefin 2023**

10 DIWEDDARIAD CAFFAEL

- 10.1 Diben yr adroddiad oedd rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau am y trefniadau caffael o fewn Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru. Eglurodd PSTC MacArthur mai adroddiad newydd oedd yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor oedd hwn, a hynny ers penodi'r Rheolwr Caffael a Chontractau ym mis Chwefror eleni.
- 10.2 Rhoddodd PSTC MacArthur y wybodaeth ddiweddaraf am yr amgylchedd deddfwriaethol a rheoleiddiol, gan gynnwys datblygiadau o ran dyletswyddau caffael sy'n gymdeithasol gyfrifol.
- 10.3 Rhoddwyd cyngor i'r Aelodau ynghylch gweithgareddau caffael yn ystod y cyfnod rhwng Ebrill 2023 ac Awst 2023 a'r dulliau caffael a fabwysiadwyd.
- 10.4 Cafodd yr amgylchedd gweithredu ei nodi gan yr Aelodau, a gwnaethant sylwadau ar yr angen am dryloywder o ran dull gweithredu'r Awdurdod wrth sicrhau bod cyflenwyr lleol yn cael y cyfle i gymryd rhan mewn trefniadau caffael
- 10.5 **PENDERFYNWYD:**

- i) nodi'r adroddiad a'r gweithgaredd cysylltiedig; a**
- ii) gofyn bod adroddiadau'n darparu rhagor o wybodaeth yn y dyfodol am sut roedd yr Awdurdod yn perfformio yn erbyn y gofynion polisi.**

11 CYNNIG I SEFYDLU GWEITHGOR CRAFFU CYLLIDEB

- 11.1 Cyflwynodd PSTC MacArthur yr adroddiad, ac amlinellodd i'r Aelodau'r cynigion i ffurfio gweithgor Aelodau a fyddai'n craffu ar y gyllideb ac yn darparu sicrwydd. Bydd y grŵp wedi'i ffurfio o aelodau o'r Pwyllgor Archwilio, ac yn cael ei gadeirio gan gadeirydd y Pwyllgor Archwilio.
- 11.2 Byddai Trysorydd yr Awdurdod yn cynorthwyo'r Aelodau i wella eu dealltwriaeth o'r trefniadau ariannol ac i graffu ar feysydd gwariant allweddol.
- 11.3 Cynigiwyd y byddai'r gweithgor yn cynnal 4 cyfarfod rhwng mis Hydref a mis Tachwedd. Byddai'r cyfarfodydd yn cynnwys trosolwg o'r Gyllideb, y Gyflogres, Gwariant Nad yw ar Gyflogau a Chyllido Cyfalaf; yn ogystal â chau a chytuno ar y camau nesaf
- 11.4 Roedd Dafydd Edwards yn cefnogi'r argymhelliad a chadarnhaodd y byddai hyn o gymorth i'r Awdurdod wrth osod y gyllideb. Rhoddodd Gareth Owens arweiniad mewn perthynas â chyfansoddiad y grŵp a chadarnhaodd y byddai'n briodol cael aelod o bob awdurdod lleol.
- 11.5 **PENDERFYNWYD:**

i) y dylid creu Gweithgor Craffu ar y Gyllideb gyda'r nod o graffu ar y gyllideb a rhoi sicrwydd; a

ii) chymeradwyo penodi un Aelod, ac un Aelod wrth gefn o bob awdurdod lleol cyfansoddol.

12 MATERION BRYD

- 12.1 Fel y nodwyd yn eitem 3 yr agenda, gofynnodd yr Aelodau am y wybodaeth ddiweddaraf am yr ymgynghoriad ynghylch yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys.
- 12.2 Mynegodd Mark Young nad dyma'r tro cyntaf i'r Aelodau orfod dysgu am y newyddion diweddaraf gan y wasg.
- 12.3 Dywedodd y Cynghorydd Jones nad oedd ganddo broblem gydag ymestyn yr amserlen, ond byddai wedi bod yn dda cael eglurhad ymlaen llaw. A allwn ni sicrhau nad yw hyn yn digwydd eto a'n bod yn cael eglurhad?

12.4 Ymddiheurodd PSTC MacArthur gan nodi, er bod cyfathrebiad wedi'i ddrafftio, ei bod yn anffodus nad oedd hwn wedi cael ei ddsbarthu yn gynt. Gwnaed y penderfyniad i roi rhagor o amser i'r awdurdodau lleol cyfansoddol i gydymffurfio â'u trefniadau llywodraethu mewnol eu hunain cyn cyflwyno eu hymateb.

Daeth y cyfarfod i ben am 11.19 o'r gloch